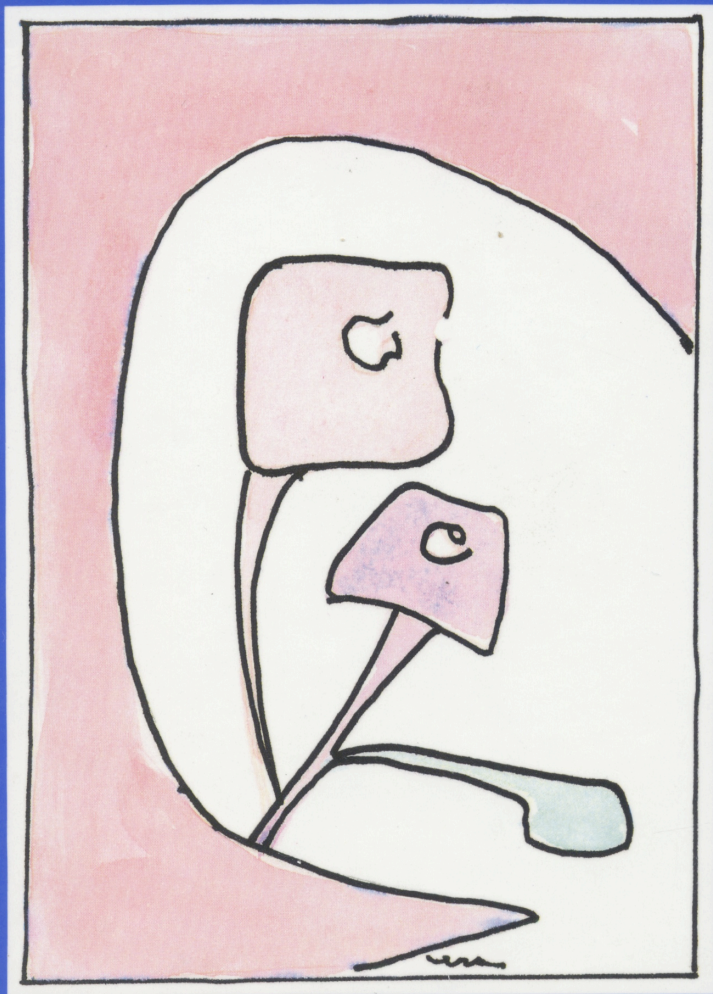

VERONIKA ZANONER PICCOLJORI

Leam ke rekonjonc

Zoedinbarobagnole

INDESH

Pag.	3	<i>Prejentazion</i>
»	5	<i>Nota del curatore</i>
»	7	Note biografiche

LEAM KE REKONJONC

»	13	Tel velgiar Miamare
»	17	Mont de marmol
»	20	Dietelpae
»	22	Mia mont
»	25	A kel fantolin de mio fiöl
»	27	Da tova man
»	29	Per me 'l Segnoredie...
»	31	Krepe spavide
»	33	Skròsa de tarlish
»	35	La tosa te la krepa
»	38	Raish
»	41	L'èga: en gran don
»	44	El piatèl da le frèe
»	48	Desvarie de sentiment
»	50	Gran de sabion
»	52	Del '79 la ultima Senta Luzia
»	55	El skrign
»	58	Luna zevila
»	64	Kolores
»	67	A la Rethia

TEL VELGIAR MIAMARE

El relujer de le doi enrosadire,
kela del Vaiolon e kel'otra de Pesmeda,
ke sun Ciampian le se skontrava kòme a se dar en bos
el stralujeva dai vieresh int
su la kuerta biencia de bombash
fata ko l'àkerle a pont aut.

Kotènc no 'nn asto mai proà a skuèrjer
per l'ultima oita sora tèra?

Kel relujer enmakulà desché vòsha anema, adès,
valif el me someava de vòsh vis arjumà, fat de nia.
Ki ölges, da Mare valenta, semper più fogn serè,
jà dò fòsh a se spalankar su kissà
kai autres mondi bié e lontègn...

Olà jireopo ravacian, lijiera e sola, Mare?

Perkepo no è vardà amò na oita
vòshe man shi kiete,
shi kiete e lauroshente
ke krète e buganze aveliva,
inant ke 'l legn e la kreda ve tòle da kigiò?

Da en pez ereade vertia e
valgugn ve spèta e autres ve arjonjerà,
Ji, ji Mare, no ve oità endò,
ke 'nkreshadujem no ve tègne,
lijiera e sola...

Deské kel slongaröl alber da le brugne, ve rekordao?
sol jun zom kel pra,
ke le aishude de vòshe tosatade
enpiomava de na gran nigola biencia, enfiorada e pò,
gref de fòe lujente e tok de brugne.

Ji, ji Mare...
deské kel lonk alber da le brugne,
shoshedà dal vent,
lijiera, ampò librada e sola...

Prim premie "Città di Trento".
Edizion 1970.

MONT DE MARMOL

Buvagnöle 'npisolade via
da di ke no se ombra,
sote, sote skonude
sortide, tel se deslabear del gran giacè,
a retroar el luster
ke sofie de vita più no l'é.

Olà élapo jita a fenir,
l'ega salada e verdolina
kuna de vòsha shi lontana vita?
E kiélopo stat a ve desgòrjer
da vòsha bona ciauda poia?

Biank sass ve à mudà,
voiautre flinke nodadore de mares antikes
e de èghe remenente.
Dute 'nsema, una pède l'otra,
de marmol diventade,
en gran mont tel ziel aede auzà.

Biència zima, sora dute kante
de korai endromenzè enfiemade.
Fradié de kuna, fradié de sass!

Tel liber de kontie de la medema Autora "Montagne dell'Enrosadira" se pol veder la fotografia de le buvagnöle de la Marmolada.

MIA MONT

Anter fòra en vel de kristal
te l'òdek de la sera
spavida
mia mont la traspar.

Skriqn de kontie e de ametisc,
lustrign ke födra stoi fosc e
sot int skonui,
al stravelge Laurin, gran strion e
prejonier de sò montagna;
na oita ream de röse e pò, nossakan,
tramudà te na mont de sass.

Da la antika okèla dei besaves
pervègn aura de 'nkantejem, ke
mia mont zirkonda; enloita
manko greva diventa ènce la fadia
de ki ke ja tiöi pié, de joic
la acia enpetolada de siöi di.

Da sera, kome na màre to i tègne te grèmen,
endana ke to enpienishe l'ölge e el kör
de serenae straneose
e tel romper de la di,
endò da nöf, de kiare albe.

KREPE SPAVIDE

La man levada del salvan
da 'n fosk sass sortir ve à fat,
te na korona de monc sbiadi,
sora la fasha skura dei peces...

Koshita dijea l'au, ke ge saeva bèl kontar
ai nec ke a bocia vèrta lo skoitava e
domanava: Perkepo éi shi biènc nòsh monc?

Shubian el vent entorn le krepe spavide
la vèlgia kontia de seghit el cianta
endana ke 'l sol vestish de tarlish le zime,
kolor de 'nrosadira, kolor straneos.

SKROSA DE TARLISH

Te sente sorèla
ruada ke to es, su la ròsta
vejin da mio pè.

Ence kanke to ravace
de kà e de là da la gran èga,
te la vòa de te vegnir dò
a veder el fon del mar e a
pojar su l'or de autre tère,
lejiere, te sente sorèla.

Kòme kela tòva la vita mia
se arjuma te'n gran de sabion
ma amò en auter mingol de tarlish lujon
e skaji sorèle sion kanke l'è
verteade a serar i ölges,
enlaoita deske te me'n jir volesse,
kieta e serena.

RAISH

De 'n lèk giö sè,
skonù anter int le krepe.
Bruna sòva èga e bience,
ke bience le nigole ke se spelgia int.

Vert el prà ke kresh entorn via sòve ròste,
kiara l'èga de festil e
ciantarina la gocia, a oite savariosa,
ke binava te brezn.

Rossa la saeta ke à brujà mio bait.
Amò aló pède jù al zirm,
strutè te 'n majaré de shash,
l'è siöi sedimes.

Stranie de ciasa, enkreshadujem...
el mal sotil de mia anema,
te la zità jà duta enforestada.

L'è en pikol majaré de kolores e shash
ke daperdut me tòle dò
ensema a la ladina, amada favèla dei besaves.
Raish ke no me lasha,
troi ke mena a ciasa, sa noi,
leam ke rekonjonc.

DESVARIE DE SENTIMENT

Poèc de nòsha tèra skrif
l'amor a sòva "Heimat",
kon travalge skompartida.
"Nòsha jent" dish el ladin e ki
de mare lenga todescia, ke fosse del Südtirol
la jent autertant sciantiva,
"unsere Bauern".
"I Boiari" da le ambe greve, skrif, bèle fòra 'l dret,
tel 1980 el poeta dal "bel canto".
Rekòrc da legionare, giò die,
desegur no amor a nòsha jent.

GRAN DE SABION

To ravaciave pazifika de tò vita,
kanke to ère na skròsa lujenta
de madreperla regolada,
flinka to sghinzave anter onde verde de ega dejariada
e jù to jive a reskiarar el mar più fon.

Desegur su de altre ròste
delà da la gran èga to as sostà.

Pò, orlada de beket biank, enn'onda
lingera e sibiosa deské i pensieres
de l'òm ke se domana: saralo vera?,
la te à sentà kigiò, pède jù mio kòrp.
E te deskore, adès ke to es diventà
gran de sabion, arjumà, ma listesh
endorà e pazifikà.

EL SKRIGN

De kaprize el skrign de la shiora
kon int ciadenèle, oreçign
e verete de òr e de arjent.

Gran e de biot legn grovie el skrign
de la nevicia, rez de linzöi e födrete.

Mender e gnènshol el skrign de pult de kassabank,
ke 'l konserva la garlanda da verginèla de la fiöla,
el zakòl da lat del fantolin e, deské 'nn orakol,
el rizzo de ciavei, kolor del gran madur, del pòp mort
e i korai de l'ava.

Tel shempie skrign dal pan de ciasa da fök,
i panec de siala mentègn sòva bòna saor,
nince la mufa, mai, la i taka.

Zompégola skròsa ke tègn int l'anema,
nòsh korp l'é ènce 'n skrign.
Tel segrèt de sò nicia daint,
strente konjonte e demò per te,
lumenea doi pèrè preziouse:
el gaudie e la pashion.

LUNA ZEVILA

Endana ke tu menada da na gran man
to vas ravacian te la nòt foscia,
giò da de dò la koltrina te spie e
te citolée sù, luna zevila.

La zità savariosa e straka la se pisolea ampò via
sote tò ölge toron e lujent.
Tu to te la blaghe anter na mandra
de frégole 'ndorade e tremaròle;
m'enkante 'nn mingol a te vardar e rekordar...

Ence stasera to es citada fòra
da de dò ka la ponta de Pesmeda,
anter int le rame rustie de kel zirm stentà
to es sghinzada fòra senza te sgrafiar e
po' de'nn subit, kòme se de dò valgugn en struf te aesse dat,
auta to te lève sora via mio kampanil
kon tòva peta lujenta, tocia e ben pashuda.

De sbrish a la Fauc¹ to es passada
e flinka e zevila to meshede to òr
tel nia e al torbie de l'Aussa,
kel gran stradon ke solka el ziel
da 'nn t'in zom Fasha a fin fòra per Fiem.
Po' de sgòl to pee via enpresha
da la man de la gran buja²;
sortir te è vedù da de dò el sass spavì del Latemar
per te spelgiar tel lék da le legreme
a shoshedar kel pikol ciadin de èga,
nossakan enkolorida da l'arkaboan.

¹ La costelazion de Orion

² La buja olache l'é la zità de Buzan

Passa en sgrijolon tel fon del bòsk,
jà endromenzà, fin te kel mio.
Kièc ensema tajon per no sustar.
Po' da toal en toal
straneosa sliziar te veje
anter i serai de la val da l'èga,
inant de ruar te la slargiada
a spaner tò splendor e a la blagar
su la zità patòk enforestada,
kietada ampò via dal shoshedament del di.

Tiöi più pakònc fòsh sion diventè
te kela ke la prima trapola se à toalà
sun tò polver freit.
Kal jèmit gram avrasto mai trat
shoshedada dai primes pash de l'òm
sote el skrevedament de siöi pensieres?

Ma tu, luna zevila, kapì to as
el malsegur pesticiar de sta mataraciona
e giò brameasse meshedar mie peste
ensèma a kele ke jà rekama
tò mus biot lujent.

A LA RETHIA

Rethia, inòm de Mare;
ènce Tu to as kognù zeder
davant da en barbarek spirit konkuistador,
tronfie de faussa ziviltà enportador,
su stradogn de vèra,
retage ke amò el ne travalgia.

Te la serena vardada retika
de tiöi nec, shaldi traspar el dòl
de la più oite shinternada e straoita identità.

Rethia, tèra segnada da lonc troes,
pesticè da jent pazifika,
bòna e ènce sorida kuna de tiöi popui,
jermègn anter de ic e leè da antika forza morala.
E da antike favèle
zevile e enkoloride.